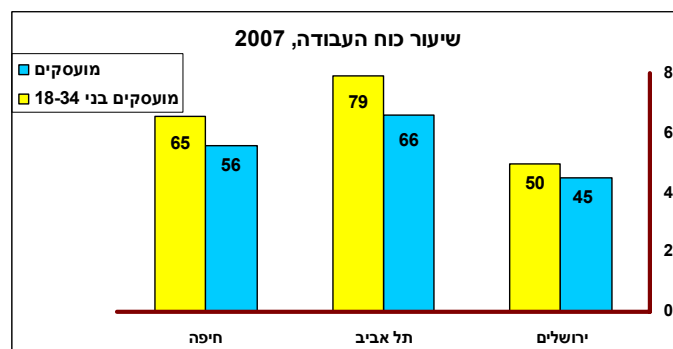

עסקים וכלכלה

איתן בלואר

ממחקרי הגירה שונים עולה שאחת הסיבות המרכזיות לעזיבת צעירים הינה היעדר התעסוקה בעיר. בעיית התעסוקה והכלכלה אינן נחלתה של אוכלוסיית הצעירים בלבד, אלא משפיעה על כלל התושבים בירושלים. המסמך הנוכחי מנסה להציג על קצה המזלג את מצבה הכלכלי והתעסוקתי של ירושלים.

שיעורי האבטלה בירושלים נמוכים, אך הבעיה המרכזית היא שיעור ההשתתפות הנמוך בכוח העבודה¹. בשנת 2007 שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בירושלים עמד על 45%. שיעור זה נמוך בהשוואה לשיעור ההשתתפות בכוח העבודה בישראל ובחיפה (56%), ובתל אביב (66%). בקרב בני 18-34 שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בירושלים היה 50% (יש לציין ששיעור ההשתתפות בקרב היהודים בני 18-34 היה דומה ועמד על 53%) לעומתו השיעור בתל אביב (80%), חיפה (65%) וישראל (62%). שיעור ההשתתפות הנמוך בכח העבודה נובע בעיקר משיעור השתתפות נמוך בקרב הגברים החרדים ובקרב הנשים הערביות.

בשל היות ירושלים בירת ישראל ומרכז מינהלי ושלטוני, שיעור המועסקים בשירות הציבורי גבוה מאוד. בשנת 2007 עבדו בשירות הציבורי כ- 47% מהמועסקים, לעומת ישראל (32%), חיפה (37%), ותל אביב (25%). בירושלים יש מיעוט של מועסקים בענפי התעשייה (7% מכוח המועסקים בירושלים) לעומת ישראל (16%), חיפה (14%) ותל אביב (8%), מיעוט מועסקים קיים גם בשירותים העסקיים – 12% בירושלים, לעומת 25% בתל אביב, 17% בחיפה ו-14% בישראל.

בשנת 2008 פעלו בירושלים כ-33,400 עסקים והם היוו כ- 7% מכלל העסקים בישראל. לעומת תל אביב שבה פעלו 61,100 עסקים שהיוו כ-14% מכלל העסקים בישראל. בסוגי העסקים חלקם של תחומי נכסי הנדל"ן, השכרה ושירותים עסקיים נמוך ביחס לתל אביב וישראל - תחום זה מהווה כ- 25% מסך העסקים בירושלים, לעומת תל אביב (39% מסך העסקים). בתחום המסחר הקמעוני ותיקונים ובתחום שירותי הציבור (חינוך, שירותי בריאות, רווחה וסעד) ניכר ריבוי של עסקים לעומת תל אביב. 20% מהעסקים בירושלים היו בתחום מסחר קמעוני ותיקונים, ו-14% היו בתחום שירותי הציבור. לעומת תל אביב (18% ו-7% בהתאמה).

¹ אחוז המועסקים והבלתי מועסקים המחפשים עבודה באופן פעיל מכלל אוכלוסיית בני 15+

אחת הדרכים ללמוד על רמת החדשנות והיצירתיות של עסקים באזור מסוים היא באמצעות בדיקת נתונים על מספר הפתיחות והסגירות של עסקים באותו אזור. נתונים אלו משקפים את מהירות מחזורי החיים העסקיים בעיר אשר מובילים לחדשנות ותחרותיות. בשנת 2008 הגדילה ירושלים את עסקיה ב- 2.2 עסקים לכל אלף מועסקים, תל אביב הגדילה ב-3.7 עסקים לאלף מועסקים וחיפה ב- 1.3 עסקים לאלף מועסקים.

שיעור העסקים לאלף מועסקים, 2008			
חיפה	תל אביב	ירושלים	
111.9	163.1	134.3	עסקים פעילים
10.9	16.2	12.3	נפתחו
9.6	12.5	10.1	נסגרו
1.3	3.7	2.2	מאזן (עסקים שנספחו)

בשנת 2008 נפתחו בירושלים כ-3,050 עסקים חדשים ונסגרו 2,500 עסקים. מרבית העסקים שנפתחו היו מתחום נכסי הנדל"ן, השכרה ושירותים עסקיים שהיוו כ- 27% מסך העסקים שנפתחו, ומתחום מסחר קמעונאי ותיקונים עם 22%. שני תחומים אלו מהווים גם את מרבית העסקים שנסגרו כאשר 20% מהעסקים שנסגרו השתייכו לתחום הנדל"ן, השכרה ושירותים עסקיים, ו-26% לתחום מסחר קמעוני ותיקונים.

השכר הממוצע (ברוטו) לשכיר בירושלים נמוך בהשוואה לערים אחרות. בשנת 2007 השכר הממוצע בירושלים היה 5,800 ש"ח בעוד שבישראל הוא עמד על 6,743 ש"ח חיפה - 7,537 ש"ח, ותל אביב - 8,028 ש"ח.

מקורות וקישורים נוספים

עיבודים של סקר כוח אדם, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [דמוגרפיה של עסקים](#)

(http://cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=63&CYear=2007&CMonth=1)

<http://jiis.org.il>, מכון ירושלים לחקר ישראל

ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים 2007, הביטוח הלאומי

(http://www.btl.gov.il/Publications/survey%5CPages/seker_223.aspx)